

טיב הקהילה

ב"ד

פר' וידא
י"ז חשוון תשפ"ב
 זמני הדלקת הנרות ומצ"ש
הדרה"ג 5:24
מוצ"ש"ק 6:32
ר"ת 7:10
 סוף זמן קריאת שמע ותפילה
סוק"ש א' 8:51 | **סוק"ת א'** 10:02
סוק"ש ב' 9:36 | **סוק"ת ב'** 10:32
המניח לפי שיעור קוץ
 נתיח מס':
591

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

כל הנעשה בעולם הוא ע"י הקב"ה

יצרתי אותם במו ידי? אין זה כי אם על ידי זריעה, ורק אחר שנרקבו הגרעינים ולא נשאר כלום מצד מעשי האדם התחילו שלבי הצמיחה, נמצאת אומר שלמעשה לא היו אלו כלל משלי, שהרי מי אני שאוכל לייצר כל זאת, ובהכרח שהקב"ה הוא זה שעשאו, וכשם שהשכלתם להבין שאין מקום להודות להאילן שהצמיח לכם פירות טובות, כמו כן תשכילו להבין שגם אני הוא באותה בחינה, ואיני כי אם אמצעי להעניק לכם את חלקכם שזכותם משולחן גבוה, ועל כן תשכילו להודות למי שמשלו אכלתם. כך החזיר בהם אברהם אבינו את האמונה בהקב"ה שידעו שהכל שלו והוא הנותן והוא המחיה.

הוכחה זו יפה גם לנו להחזיר את האמונה, ועל האדם ללמוד מכאן שאם סיבב הקב"ה שיקבל האדם צרכיו ע"י בשר דם ידע שאין זו מתנת בשר דם כי אם הקב"ה הוא זה שנתן לו באמצעות אותו אדם, וללא ספק שעליו להודות להנותן ולהוקיר לו טובה, אך אין זה מסיבת היותו נותן, כי אם מסיבת רצונו של הקב"ה שיכיר האדם שגמלו עמו טובה ויבטא זאת בשפתיו, וכיון שבעולם התחתון נראה שהאדם הוא הנותן על כן יש להודות גם לו, אולם עיקר ההודאה צריכה להיות למי שנתנו באמת, ואם אין האדם מכיר מיהו הנותן האמיתי, ומרבה להודות למטיבו הגשמי, הרי הוא דומה למי שקיבל מתנה מאדם המלוכבש עם בית ד', והוא רואה לנכון להוקיר ולהודות לה' בית ד'... בשעתו של מרן בעל ה'חפץ חיים' המציאו את מכשיר ה'מצלמה' לראשונה, ואמר על כך החפץ חיים שכיון שיש קלקול בעולם בזה שנחלשו החושים להכיר שיש 'עין רואה' על כן המציאו זאת כדי לעורר על קיומה, כי בכך יווכח האדם שיש עין הקולטת ומשמרת. כמו כן כשהמציאו בשעתו את המכשיר 'פאטיפון' [שברבות הימים שודרג והינו מכשיר ה'טייפ' של היום]: אמר: שרצו לעורר אותנו על האמונה שיש 'אוזן שומעת'.

ולפי דבריו אלו אפשר לומר כי בימינו אנו נחלשו עוד יותר חושי האמונה, ואם בימי של אברהם היה מובן מאליו שכה הטבע הוא כח עליון, הרי בימינו נחלשה האמונה ואין הטבע מעורר השתאות. ועל כן המציאו מושג של 'שלט' שביכולתם להדליק מכשירים שונים ממרחקים מבלי שיהיה להם איזה חיבור, וכן זכינו בימינו למכשיר ה'פלא פון' שגם כן אין לו שום חיבור ובכל זאת הוא עושה את שלו וכשמתקשר אדם לחבירו הנמצא רחוק ממנו באלפי קלומטרים מתעורר הצלצול אצל חבירו ויכולים לדבר זה עם זה.

כל זאת בא לעורר שגם הבריאה עצמה מתנהגת על ידי מנהיג עליון, וכשם שאי אפשר לטעות ולומר שהמכשירים הרדלקו מעצמם, וכל אחד מבין שהדברים תלויים ב'שלט' כן גם כל הטבעים שבעולם אי אפשר לומר שמתנהגים בכח עצמי אלא בהכרח שיש מי שמנהיגו על זה מתפללים אנו בראש השנה וביום הכיפורים, שיקויים בנו 'יודע כל פעול כי אתה פעלתו', שנדע שיש מי שמפעיל הכל, וכמו שכתב הזוהר במאמר 'פתח אליהו': 'אנת הוא היילת העילות וסיבת כל הסיבות'.

זו היתה עבודת האבות [וכן עבודת כל הצדיקים בכל הדורות], לגלות לאדם שעליו לחיות עם הכרת הבורא על כל צעד ושעל, והעולם כלפי הבורא יתברך הוא כמו הבית יד ביחס ליד עצמה.

ויטע אשל בבאר שבע ויקרא שם בשם יהוה אל

עולם: (כא, לג)

ופירש"י: ויקרא שם וגו' - על ידי אותה אשל נקרא שמו של הקב"ה אלוה לכל העולם. לאחר שאוכלים ושותים אומר להם ברכו למי שאכלתם משלו, סבורים אתם שמשלי אכלתם, משל מי שאמר והיה העולם אכלתם:

מתוך לשונו של רש"י אנו רואים, שמלבד מה שכיוון אברהם בנטיעת האשל לקיים מצוות 'הכנסת אורחים' ביקש על ידה להחזיר את האמונה בלבם של הסועדים, אולם דבריו של רש"י מתומצתים הם, רש"י אינו מבאר באריכות האין התנהל המשא ומתן בין אברהם לאורחיו, ואינו מביא כי אם הטענה העיקרית ששימשה כאמצעי לאברהם להחזיר על ידה את האמונה באורחיו, הוא נתן להם להבין שלא משלו הם אכלו כי אם משל הקב"ה ועל כן עליהם להודות לפניו. אולם רש"י לא ביאר האין הצליח אברהם להחזיר בהם את האמונה שאכן אכלו משל הקב"ה, וכמו כן לא ביאר למה שימשה ידיעה זו כאמצעי להחזרת האמונה בכללותה. זאת כי רש"י לא בא כי אם לפרש פשוטו של מקרא, ולא היה לו כי אם לפרש כוונת הכתוב 'ויקרא שם בשם ה' א-ל עולם', ולזאת לא היה צריך כי אם לספר לנו גופא דעובדא היכי הוה, כלומר, האין הביאם לידי אמונה על ידי נטיעת האשל? לזה הביא כי מתוך אכילה באו להודות והפנה אותם למי שהם חייבים להודות. ומעתה לא הוטל עליו המלאכה לפרש האין נתן להם להבין זאת, כי אין זה מעיקרו של מקרא. אולם ישראל המאמינים וחפצים לחזק את אמונתם צריכים לראות בעובדא זו מקור לחיזוק האמונה, כשרואים אנו שידיעה זו הביאה לידי בהירות האמונה מוטל עלינו להתעמק במהותה, כדי שתשמש גם כחיזוק לאמונתנו.

ובכן אחר שמתבוננים היטב בדבריו של אברהם אבינו זוכים אנו לראות שאכן עמקו מחשבותיו להוכיח מכח טענה זו שהכל בידי שמים, הקב"ה הוא זה שאמר והיה העולם, הוא בראו והוא מנהיגו והוא המשגיח על כל יצוריו לתת להם כל צרכיהם. ונבאר את הדברים בכעין 'דו שיח' וישמשו הדברים כהמחשה להדין ודברים שהיה בין אברהם לאורחיו.

לאחר שהאורחים אכלו ושתו אמר להם אברהם ברכו למי שאכלתם משלו! והם שראו שהאילם בקשו להודות לו, ומיד הפנה אותם אל הקב"ה באמרו: לא משלי אכלתם! אלא משל מי שאמר והיה העולם! והללו שלא ירדו לסוף דעתו התחילו לתהות על דבריו, ובקשו לדעת את עומק כוונתו, ואז התחיל לבאר דבריו, ואמר להם: תדעו שאין העולם הפקר ויש מי שברא אותו, וכשם שבראו מאז כן הוא מנהיגו כל ימי עולם, והוא המשגיח שיקבל כל אחד את צרכיו וגם כעת השגיח עליכם שתקבלו על ידי את חלקכם המזומן לכן על פי גזירתו. שוב היו תמהין ואומרים: הרי רואים אנו שאתה הוא הנותן ומשלך אתה נותן, ואיך תאמר שהמנהיג העליון הוא הנותן, ואם כדברך שהוא הבורא והוא המנהיג למה לו לקחת את שלך כדי לתת לנו? אז הוטל על אברהם להוכיחם שמעיקרא כלל לא היה זה שלו, וכך אמר להם:

גוף האוכלים יזכחו למי הם שייכים! כי מאין המה לי? וכי אני

טיב המערכת

הגני בני

אברהם אבינו התנסה בניסיונות קשים ועמד בכלם בגבורה אבל בניסיון העקידה יש עוד שותף לניסיון זהו בנו - יצחק אבינו, שלמרות שבפסוקים אינו מוזכר כחלק מהניסיון, אבל אנו יודעים שבעת העקידה יצחק היה כבר בן ל"ז שנה ובוודאי שהיה בעל דעה חכמת בחידת, ובכל זאת העניין אינו מוזכר כלל, ונשאלת השאלה: איך אדם מגיע למצב שבו הוא לוקח את בנו הגדול ואוסר לו שהוא לוקחו להקריבו לקרבן, והבן לא רק שאינו מתנגד אלא להיפך, הוא הולך בשמחה ומציע שיקשרו היטב כדי שיהיה קרבן כשר ולא יפסל חלילה בשעת השחיטה.

ננסה לרדג לתעמיד את עצמנו באותו מצב שאבינו בא אלינו ואוסר שהקב"ה התגלה אליו ואוסר לו לקחת את בנו - דהיינו אותנו, ולהקריבו לקרבן, מי מאיתנו היה הולך ללא ויכוחים? והרי כפי שציינו יצחק כבר היה אז בן ל"ז שנים והיה יכול לומר: אבא, אם אני בעצמי ישמע שהקב"ה שכן רצונך, אני ילך בשמחה אבל יצחק לא חשב אפילו על כך, וכאן אנו חוזרים אל השאלה: איך מגיעים למצב כזה שאדם יכול לקחת את בנו, והוא לא מסתיר סמנו את האמת שהוא הולך להקריבו לקרבן, והבן הולך בשמחה שכזו?

בפרשת העקידה כתוב שלוש פעמים 'הגני', פעם אחת כשהקב"ה דיבר עם אברהם וציווה עליו להקריב את בנו, פעם אחת כשהמלאך דיבר עם אברהם ופעם אחת כשיצחק פנה אל אביו, 'ויאמר יצחק אל אברהם אביו, ואמר אבלי, ואברהם עונה 'הגני בני, וכאן טמון הסוד: אברהם אבינו כיבד את בנו ודיבר אליו בדיוק באותה צורה ובאותם מילים שדיבר עם הקב"ה או עם המלאך, 'הגני, חוה יסוד גדול בחינוך הניבים לפעמים כשאנחנו מדברים עם אנשים חשובים אנחנו מדברים ומקשיבים להם בכבוד, ואילו כשמדברים עם הילדים אנחנו מקשיבים להם בחצי אוזן, ומחכים שרק יסיימו כבר לדבר.. הילד מרגיש את זה! אבל אם הילד רואה שהוריו מסבדים אותו, מדברים אליו בכבוד, אז הוא מסבד את רצונו ומוכן אפילו למסור את נפשו על כך.

(ע"פ שיחה בסדר ליל שבת)

ניתן לשפוע את שיחותיו של פורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיח
 באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

טיב
 ההודעות

לקבוע מקום לתפילה

וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם את פני ה': (בראשית יט, כז).

אברהם איש החסד

בפרשתנו מסופר אודות תפילתו של אברהם אבינו למנוע את הפורעניות שנגזר על אנשי סדום, כדי שלא ינזקו הצדיקים שבה, ותפילתו עשתה רושם והקב"ה הבטיחו שאם ימצא בכל הרי סדום עשרה צדיקים לא ישיחית את המקום, אולם בפועל לא היה בסדום אפילו עשרה צדיקים ועל כן יצתה הגזירה אל הפועל, ובזו הלילה כבר המטיר הקב"ה גפריית ואש והפך את כל הרי סדום לתל עולם.

אברהם אבינו ידע שהגזירה קרובה לבוא, ועל כן זירז עצמו להשיכם קום כדי להמשיך בתפילתו, שמא יזכה עוד לבלט גזר דינם גם אם ימצאו שם פחות מעשרה צדיקים, והלך לאותו מקום שבו פתח בתפילתו ביום אתמול, אולם בבואו לשם השקיף על פני סדום וראה כי הקב"ה כבר עשה מה שעשה וכבר כלתה עליהם הרעה, כי עשן רב ועבה כעשן תנור גדול עולה ומתמר משם (עפי"אברבנאל). הדברים כהווייתן משמשים כאחד מן הפרטים המגלים את המידה שהיתה כעטרה בראשו של אברהם אבינו היא 'מידת החסד', רואים אנו שמיד כשנודע לו לאברהם שמידת הדין מתוחה על אנשי סדום, לא נשאו לבו להסכים לכן, שמא ינזקו מכך אנשים צדיקים, מידת החסד שבו לא נתן לו מנוח בשעה שחשש מצעריו של הזולת, ועל כן לא הסתפק בזה שכבר פעל שבוע עשרה צדיקים יעכב הקב"ה את הפורעניות, וזירז עצמו להשיכם קום כדי להמשיך בתפילתו, שמא עדיין לא ביצע הקב"ה את אימתו ותהיה ביכולתו לעכב את הפורעניות.

במעלת הקבוע מקום לתפילתו

אולם גם אחר שהיה בהול למהר ולהתפלל לא התפלל תיכף במקום עמדו, אלא העדיף לאחר מעט את תפילתו עד שיגיע אל המקום אשר שם פתח בתפילתו. ומכאן רואים שראה אברהם אבינו ערך מיוחד לתפילה שמתפללים במקום שבו כבר מורגלים בתפילה, וגם אם יש חשש שאם יאחר את תפילתו כבר לא יהיה על מה להתפלל העדיף לאחר מעט את תפילתו כדי להתפלל במקום שהתפלל בו מכבר.

ואכן רואים אנו בגמרא (ברכות 61): שמכאן אמר ר' חלבו אמר רב הונא כל הקובע מקום לתפילתו, אלוקי אברהם בעזרו, וכשמת אומרים לו אי עניו אי חסיד מתלמידיו של אברהם אבינו, ואברהם אבינו מנא לן דקבע מקום דכתיב 'וישכם אברהם בבוקר אל המקום אשר עמד שם', ואין עמידה אלא תפילה שנא' ויעמוד פנחס ויפלל', ע"כ לשון הגמרא. הרי לנו מכאן שקביעת מקום לתפילה מוסיפה כח מיוחד לתפילתו.

קביעות מקום לתפילה – חיוביה להלכה

מימרא זו של ר' חלבו בשם רב הונא אינה נאמרת בלשון חיוב, כי אם בלשון אפשרי וסגולי, כלומר, ראוי לעשות כן, והעושה כן זוכה שאלוקי אברהם בעזרו, אולם מן הראוי לזכות את ישראל ולהעיר שלאמיתו של דבר נקבע הדבר להלכה בשו"ע (או"ח סימן צ סעיף יט) וז"ל: 'קבע מקום לתפילתו שלא ישנהו אם לא לצורך, ואין די במה שיקבע לו בית הכנסת להתפלל אלא גם בבית הכנסת שקבע בה צריך שיהיה לו מקום קבוע', עכ"ל, ובמשנה ברורה שם (סי' ט) כתב: 'ותוך ארבע אמות חשיב מקום אחד, שאי אפשר לצמצם'. וראה עוד בשו"ע (או"ח סימן צח סעיף ד) שם קלל דין זה עם עוד עוד דינים ונותן שם גם טעם לדבר, וז"ל: 'התפילה היא במקום הקרוב, ולכן צריך לזהר שתהא דוגמת הקרבן, בכוונה ולא יערב בה מחשבה אחרת, כמו מחשבה שפוסלת בקדשים. ומעומד דומיא דעבודה וקביעות מקום כמו הקרבות שכל אחד קבוע מקומו לשחיטתו ומתן דמו' וכו' עיי"ש.

ועי' גם בלבב (סימן צ סעיף יט) שמדבר מסגולה זו ומחויבה להלכה, וז"ל: 'לעולם יקבע אדם מקום לתפילתו ולא ישנהו אם לא לצורך גדול, וכל הקובע מקום לתפילתו אלוקי אברהם בעזרו, כלומר שגם אברהם עשה כן, קבע מקום אחד לתפילתו, דכתיב (בראשית יט, כז) אל המקום אשר עמד שם וגו', וכיון שהוא עושה מעשה אבינו אשר עזרו ה' בכל מלחמותיו, גם אותו יעזרו, ואין די במה שיקבע לו בית הכנסת מיוחד להתפלל בה תדיר, אלא גם בבית הכנסת שקובע בה צריך שיהיה כן מקומו קבוע ויודע, ולא ישב היום כאן ולמחר במקום אחר, וכן מצינו ג"כ בדוד המלך ע"ה שעשה כן ועזרו ה' בכל מלחמותיו, דכתיב (שמואל ב טו, לב) ויהי דוד בא עד הראש אשר ישתחוה שם, ואמרו ז"ל (ירושלמי ברכות פ"ד ה"ה) השתחוה שם לא נאמר אלא ישתחוה, משמע שהיה תדיר ישתחוה שם, פירוש, השתחוה לשון עבר, והיה משמע שבא דוד עד הראש אשר השתחוה שם כבר פעם אחת או שתיים, עיי"ש עוד שהאריך בזה.

ומן הראוי לציין שאנשים שדעתם יפה ראו לנכון שלא לוותר על הלכה סגולית זו בשום פנים ואופן, ואעתיק לך מספר 'עבד המלך' להגה"צ רבי שמואל הומינער זצ"ל, שהביא מצוואת אביו (צוואת מרדכי) וז"ל: 'ציוה לבניו, שבבית הכנסת שתקבעו להתפלל בשנה ראשונה לפני העמוד, אם יהיה אחד שיהיה לו יארציטי ויצטרך הלה להתפלל לפני העמוד, חלילה לכם לילך לבית הכנסת אחר כדי להתפלל לפני העמוד, כי הקובע מקום לתפילתו אלוקי אברהם בעזרו' ע"כ. הרי לנו מבט של אדם גדול על ערכה של הלכה זו, הוא ראה לנכון לוותר על דבר הכרוך בטובת נשמתו ובלבד שיקיימו בניו הלכה זו.

מעשיו של אדם עושים רושם על מקום קיומם

בשולי הידיעה ראיתי לנכון לציין את דבריו של ה'נודע ביהודה' בספרו 'צל"ח', בטעמה של הלכה זו, [בנוסף להטעם הנזכר בשולחן ערוך] ותוכן דבריו הם על פי ההקדמה הידועה שקדושת המצוה עושה רושם על המקום שבו קיימוהו, ולכן מן הראוי שיקבע מקום תפילתו במקום שכבר התפלל וזכתה לרושם דקדושה, וזכות המקום יסייע בעדו שתפילתו תעלה כהוגן, [ומביא שם שלפי זה מובן שפיר למה מוגדר הקובע מקום לתפילתו כ'עניו' כנזכר שם בגמרא, כי המתגאה סבור שתפילתו ראויה להעלות יפה גם מבלי שזכות המקום יסייע בעדו, משא"כ העניו שמכיר בערכו ויודע שזקוק הוא לסייע מקדושת המקום].

הנכנס לבית הכנסת ומצא ציבור קוראין ק"ש, או שהפסיק בשעת הקריאה (המשך)

א. הקורא קריאת שמע ושח באמצע במזיד, אף דעשה איסור בזה, אעפ"כ אינו צריך לחזור רק למקום שפסק, ואפילו כשפסק באמצע הברכה (מ"ב סק"א), אמנם מהנכון דיחזור עוד הפעם קריאת שמע (ביה"ל ד"ה בין בדיבור).

ב. ונראה דאם נתעטש מלמעלה בתוך פסוק שמע ישראל, או בתוך פסוק בשכמל"ו עטוש גדול בעל כרחו, שיצא מפיו קול גדול שנשמע ממנו הכרת תיבה אחת של שתיים ושלוש אותיות, או שנתעטש בע"כ שנים ושלוש עטושים תכופים בזא"ז אע"פ שהם קצרים, צריך לחזור לקרות הפסוק של שמע או של בשכמל"ו אחר שינוח מעטושו (עוד יוסף חי פרשת ווארא סי"ו).

ג. וה"ה כששח באמצע הלל ומגילה וברכת המזון או שאר ברכה ארוכה, אינו צריך לחזור אלא למקום שפסק (מ"ב סק"א).

ד. וכל זה דוקא כשהוא אומרן בעצמו, אבל אם הוא שומע מאחר שמוציאו ידי חובתו והוא שח בנתיים, ממילא אינו שומע ואין יצא בזה (מ"ב סק"א).

ה. קרא קריאת שמע ואחר כך נכנס לבית הכנסת ומצא את הציבור קורין קריאת שמע, צריך לקרות עמהם פסוק ראשון, וכן ברוך שם כבוד וכו', כדי שלא יראה כאילו אינו רוצה לקבל עול מלכות שמים עם חביריו (ס"ב ומ"ב סק"ו).

ו. וי"א דטוב שיקרא עמהם כל הקריאת שמע ויקבל שכו כקורא בתורה, אבל אינו חייב לקרות עמהם רק הפסוק הראשון בלבד כנ"ל (ס"ג), ודעת הגר"א, שצריך לקרות עמהם כל הקריאת שמע (מ"ב סק"ו).

ז. אמנם אם נמצא באמירת פסוקי דזמרה אין להחמיר לקרוא יותר מפסוק ראשון, דבל"ה דעת המחבר להחמיר בפסוקי דזמרה שאסור להפסיק בהם (מ"ב סק"ו).

ח. וכ"ש אם עדיין לא קרא קריאת שמע, דצריך לקרוא את הפסוק הראשון, אבל לא יכין לצאת בזה ידי המצוה עשה דקריאת שמע, כיון שאין לו תפילין בראשו, וגם דנמצא שקורא קריאת שמע בלא הברכות (מ"ב סק"ו).

ט. ונראה דאפילו אם הוא אצלו קודם ברכת התורה, כיון שאינו אומר הפסוק לשם לימוד, יכול לקרוא קריאת שמע, רק שבזה יזהר שלא יאמר יותר מהפסוק הראשון, דלגבי שאר הפרשיות לא הוי רק כקורא בתורה, ואסור (מ"ב סק"ו ושע"ז סק"א).

י. וה"ה הנכנס לבית הכנסת ושמע את הציבור אומרים שאר דברים, כגון תהלה לדוד, או עלינו, קורא עמהם, שכן דרך ארץ (מ"ב סק"ט), וה"ה בפסוקי ה' מלך (בא"ח א' ויגש ס"א).

יא. אם התפלל כמנהגו ואמר עלינו אחר ובא לציין, אינו צריך לשוב ולומר עם הציבור כשהגיעו לעלינו, הואיל ועסקו בתפילתו (הלי"ש תפילה פ"ה דבה"ל אות ט).

יב. אם אחד אינו מתפלל עם הציבור ושמע הציבור אומרים ואנחנו משתחוים וכו', גם הוא ישתחוה עמהם (בא"ח א' כי תשא סי"ח).

יג. אם הוא בבית הכנסת ואומר דברי תחנונים או פסוקים, במקום שראוי לפסוק, ושמע את הציבור קורין קריאת שמע, צריך לקרות עמהם, אבל אם הוא עוסק במקום שאינו ראוי לפסוק, כגון מברוך שאמר ואילך, לא יפסיק לקרות שמע, אלא יאמר התיבות שהוא אומר בשעה שהציבור אומרים פסוק ראשון, בניגון שבו אומרים הציבור את שמע, כדי שיהיה נראה כאילו הוא קורא עמהם (ס"ג).

יד. לפי מה שנוהגים להניח ידיהם על פניהם בשעת קריאת פסוק ראשון דקריאת שמע, גם כן הכא צריך ליתן ידו על פניו כדי שיהא נראה כקורא עמהם (כה"ח אות ז).

טו. נהוג שכל אחד תופס ד' הציצית בין אצבעותיו, וכאן אין חשש שעי"י מה שיראו שאין בידו הציצית יהיה נראה עי"י שאינו אומר קריאת שמע עם הציבור, כי הרי אין צריך שיהיה נראה כאומר כל הקריאת שמע עם הציבור, רק שיהיה נראה שאומר עמהם פסוק ראשון ודי בזה (א"א תניא).

טז. והאחרונים כתבו שאם הוא אוהז בברכת ברוך שאמר וישתבח ובפסוקי דזמרה, יש להפסיק כדי לקבל עול מלכות שמים עם הציבור, אבל בברכות של קריאת שמע וכן בין הפרקים לא יפסיק כלל, אלא יאמר את התיבות שאוחז בהם בניגון כמו שהציבור אומרים קריאת שמע (מ"ב סק"א).

אשר יצוה את בניו ואת ביתו

פירש רש"י: "כי ידעתיו - לשון חיבה וכו'" ע"כ. ומבואר מדברי רש"י, כוננת מאמר "כי ידעתיו" לומר שחיבתו ואהבתי אותו.

והנה מגלה לנו רש"י הק' בזה דבר נורא, הלא מי לנו גדול כאברהם אבינו ע"ה, שאין לשער ואין לתאר גדול מדרגותיו והשגותיו בעשרה

ניסיונות באור כשדים ובעקידה וכו', וכד"א בו (נחמ"ט ט, ח): "ומצאת את לבבו נאמן לפניך". - ואף על פי כן עיקר חיבת המקום אליו היא לא בשביל כל אותה מסירות נפש נוראה - אלא רק מחמת אשר יצווה את בניו ואת ביתו אחריו!

יש כאן לימוד גדול עבורנו, בני אברהם יצחק ויעקב, לדעת ולהבין גדול חשיבות מצות חינוך הבנים. שלא נחשוב כלל על עצמנו בהגיענו אל החינוך, אף לא על הפסד הרוחני של ביטול תורה וכיוצא,

ובוודאי שלא על הפסד ממון ושאר עניינים גשמיים. לפי שאין לך דבר חשוב וחביב לפני הבורא ב"ה מעבודת החינוך, שבה מעמיד אדם זורות ישרים.

שהרי אפילו אברהם אבינו עם כל עבודתו המופלאה, שמבואר במדרש (ילקוט מ"ב רמז רמד ועוד) כלפי האבות: "שרצו לפני כסוסיים"! אף על פי כן כל החיבה שזכה לה מן השמים היא בשביל שחינך את בניו ואת ביתו ללכת בדרך הישר, לשמור את דרך ה' ולעשות צדקה ומשפט.

והדרך והאופן שהעמיד כן את ביתו ואת זרעו אחריו, לא היה צריך לה כל כך להוכיחם ולייסרם, לכפות עליהם את דרכו ולחנכם בכפייה. כי אם על דרך המאמר הנועד ברמזי לשון המשנה הרבה פעמים בפרקי אבות: "הוא היה אומר", במה ש'הוא' בעצמו ובמהותו - בכך בלבד כבר היה 'אומר'!... ולא נצרך להוכיחם או לייסרם הרבה, רק בהיותו 'דוגמא אישית' סגי ליה. והרבה יותר ממה שהאב אומר ומוכיח בביתו הוא מלמד ומורה בעצם מהותו, ואת מה ש'הוא' זה גופא הוא 'אומר' ודו"ק.

[על פי "טיב התורה" - פרשא דיין]

• § • § •

אל מרן החזון איש זצוק"ל [יומא דהלולא היה ביום ד' - י"ד חשון תשי"ד] ניגש פעם אחד מתלמידיו ונפשו בשאלתו, מאיזה גיל צריך להתחיל להשקיע בחינוך הילדים?

ענה רבינו זכותו תגן עלינו: צען יאר פאר די תחונע! [עשר שנים לפני החתונה!...] שהרי כדי 'לחנך' אחרים צריך תחילה להיות בעצמו 'מחונך', ותחילתו של חינוך הוא החינוך העצמי, הדבר שברצונך שבנך לא יעשה אל תעשה גם אתה...

הרי צריך אתה להעמיד בית נאמן בישראל! לחנך את ביתך ואת ילדיך לתורה למידות טובות וליראת שמים! מצפים ממך לגדולות ונצורות! - ועל כך צריך לתת לב אל נכון, האם מוכן אתה לכל זה? האם שיברת קצת את מידותיך, ללמד את נפשך את מידת ההכנעה והוויתור, ולהתנהג ביושר בענוה ובשמחה?

[טיב השיחות (לבחורים וחוננים), שער כיבוד אב פ"א שלהי אות א]

• § • § •

דרכו ומנהגו של אחד מגדולי הרבנים, כאשר היו בניו הילדים מתרועעים בביתו נאוה קודש בשבת אחר הצהריים, וכדרכם של ילדים שיחוק והשתעשעו בבית שעות רבות. אבל הרב מצידו היה מתיישב מיד לאחר סעודת צפרא דשבתא קדישא, והוגה עם חברותו מסודרות עד תפילת המנחה.

בהזדמנות אחת הסביר טעמו ונימוקו עימו, שעיקר הסיבה שנהג כן היא בשביל חינוך הילדים, "אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו". שכן אם יעשה כמנהג העולם שלאחר אכילת התשולגט לכבוד שבת קודש, להיכנס לפוש במיטה זמן זמנים טובא... הרי לביתיים ישתוללו הנערים כדרכם ללא השגחה, ואולי אף יפריעו את שנתו... והרי הוא נמצא בזה מופסד משני הצדדים, הן מצד עצמו שלא

עלתה השינה בידו, והן מצד חינוך הילדים.

לא כן הדבר, בראותם את אביהם יושב והוגה בנעימות בתורתו הקדושה, הרי בוודאי יישמרו יותר ויתנהגו כראוי בדרך התורה הישרה, בנימוס ובדרך ארץ כלפי תורתו הקדושה של אביהם הגדול.

- וזאת מלבד מה שבאותם שעות ניתן גם למצוא זמן מתאים ללמוד עם כל ילד בנעימים, ולשנן את תלמודו בידו. [וכיום איכשר דרא ב"ה בענין זה, בסדרי 'אבות ובנים' שבכל אתר ואתר].

הוא לא נצרך לומר להם מילה וחצי מילה! כי אם עשה בעצמו מה שצריך הוא לעשות בינו לבין קונו. והילדים המה ראו ולקחו מוסר לעצמם, בבחינת "הוא - היה אומר!"

- ואכן ברבות השנים זכה לסייעתא דשמיא גדולה בחינוך הבנים והבנות, גדלו והצליחו וגם עשו פרי, רבנים תלמידי חכמים לשם ולתפארת בית ישראל!

• § • § •

בתקופה שהיה כבוד אבי מורי הגה"צ רבי לוי הכהן זצוק"ל בעל "מעדני השולחן" עוסק בחינוך ילדי ישראל תינוקות של בית רבן, ושימש כריש מתיבתא בישיבה הקדושה "תורה ויראה" שבירושלים ת"ו, התעוררה בעיה קשה עם אחד הילדים, הן בסדרי השתתפותו בלימודי הכיתה, והן בהתנהגותו הכללית. הוא למד באחת הכיתות שבחידד, והמלמד שלו לא מצא עצה בנפשו כיצד להתנהל עם אותו ילד מופרע.

עיקר הקושי של המלמד היה, שלא הצליח לגלות את שורש הסיבה המערערת את יציבות הילד, הוא נראה מבולבל ומתהלך כסהרורי... וניכרה בו איזו מצוקה, אך ככל שניסה לגלות את פשר מצוקת נפשו של תלמידו הילד האהוב לא עלתה בידו.

באחת ההפסקות בעת שישב המלמד החשוב ב'חדר מלמדים' ביחד עם אבי שוחח עימו בענייניו של אותו ילד, כדרכם של מלמדים המתייעצים יחדיו בבעיות שונות שעל הפרק.

כששמע אבי את פרטי המקרה התמלא לבו צער וחמלה על אותו נער יניק וחכים, שהיה ברוך כישרונות ועדין לגאון ולתפארת, וכנראה מתוסבך הוא בליבו ובמוחו במבוכה קשה.

יום אחד בעת ששיחק הנער להנאתו בהפסקה בחצר התלמוד תורה, התקרב אליו אבי בחביבות יתרה, הוא התיידד עימו ושוחחו יחדיו באהבים על עניינים שונים. הילד נהנה מאוד מקרבתו ומאהבתו, כשתוך כדי שיחתם הוא גם ליטפו כמה פעמים באהבתו הכנה והישרה לילד קדוש וטהור, מתינוקות של בית רבן שהעולם עומד עליהם.

ליבו של הילד נפתח לאותה חיבה וקרבת לב, ומענין לענין גלגל עימו אבי בחכמה את השיחה על ילדים שיש להם לפעמים בלבולים שונים ומבוכות, וחבל על שהם סובלים בחינם כשלפעמים ניתן בקלות לפתור את בעייתם.

כשהרגיש הילד מספיק קרוב ובטוח בשיחתו עימו, החל פתאום לספר על עצמו:

גם אני מבולבל ונבון הרבה פעמים? - השיח הילד הנעים לפי תומו. מדוע? שאל אבי בצער, מה מעיק עליך? ובחיוך קל על שפתי קדשו הוסיף: הרי חכם ונבון אתה, ובוודאי נוכל יחדיו ובסייעתא דשמיא למצוא פתרון למבוכתך!

שמח הילד על ההצעה הנבונה, והחל לדבר ולספר על עצמו ועל ביתו. בין הדברים סיפר, שאביו מרבה לדחוק בו לגדול בתורה, ומאיץ בו תדיר שעם כישרונות טובים ומפותחים שכאלו, יוכל בקלות להיות 'חרוץ הכיתה', ולגדול תלמיד חכם! ולכן מרבה הוא להעיר לו כסדר בכל דבר, ועל כל מסגה ותעלול קטן הוא מוכיחו על פניו במנה אחת אפיים!

ומה כאן המבוכה הגדולה? - חקר אבי.

פתח הילד את פיו בחכמה, והסביר: הבעיה | הפשך געפוד הגא |

סיפורי השגחה פרטית
ענשלהו לפערכת ע"י הקוראים

מאמינים בני מאמינים

"אני מאמין בך ויודע שתצליח מאוד" כך סיים חברי הטוב את שיחת הטלפון שלנו והוסיף: "רק אל תשכח מי היה חבר שלך כשהיית בעל חוב ומי האמין בך!!!"

חייתני והאמת שזה עשה לי טוב המשפט הזה שהוא אמר לי ועודד את מצב רוחי. חברי שעוד היה מעבר לקו שאל אותי: "אתה יודע למה אני אומר לך את זה?" וסיפר בהתרגשות: "כשהיינו בישיבה היה בחור אחד שקראו לו המדומיין, הוא תמיד היה מספר את הדמיונות שלו כשהיה גדול מה יעשה כל מיני עסקים גדולים ויתרום לעולם התורה חוץ ממה שהוא עצמו יקבע עיתים לתורה. כולם צחקו עליו וגיחכו מהדמיונות המוגזמים שלו. אותו בחור ישב בספסל הלימודים לידי צמוד אלי ושמעתי את כל הפנטזיות ואת הגיחוכים שהגיעו בעקבותיהם, והלב שלי יצא אליו שאף אחד לא נותן לו תקוה, אז כל פעם שצחקו עליו הייתי מחזק אותו ואמור לו משפט בסגנון הזה: 'דע לך שאני מאמין בך ואל תיתן לאף אחד לשבור לך את הרוח, אבל דבר אחד אני מבקש ממך, בעוד כמה שנים כשתהיה גדול ומצליחן אמיתי אל תשכח אותי, תזכור מי האמין בך!!!' הוא היה מתחזק ושמח ואני שמחתי לעודד אותו באמת ובתמים.

חלפו השנים והגעתי למצב דחוק שמחר אני צריך לשלם חמישה עשר אלף טבין ותקלין ולא ראיתי שום מוצא למצבי. והנה אני רואה בעיתון ידיעה על אחד מהאנשים המצליחים בתחום הכלכלי במגזר החרדי, ואותו מצליחן הוא לא אחר מחבירינו שהיה נחשב למדומיין. ניסיתי להתקשר אליו. עברתי דרך ארוכה של מזכירים ועוזרים שאמרו שימסרו הודעה וכו' וכו'.

החלטתי שזה השגחה פרטית שראיתי את הידיעה בעיתון ונסעתי למשרד שלו. גם במשרד לא היה פשוט לעבור את על המשוכות, ובתחנה האחזנה בקשתי שיודיעו לו שחבר שלו מהישיבה ממתין בחוץ ורוצה לשוחח עמו.

כששמע שחבר מהישיבה הגיע, הוא פתח את כל הדלתות הכניס אותי בכבוד והוסיב אותי עם כיבוד כאילו הייתי האדם החשוב מכל. שאלתי אותו אם הוא מזהה אותי מהספסל בישיבה זה שהאמין בו, והוא ענה שזוכר גם זוכר, והוסיף כי אני יודע עד כמה עודדתי את רוחו באותה עת וכמה שהוא מכיר לי טובה על כך.

כשהגענו לתכלס ושאל מה הביא אותי אליך, סיפרתי לו על הדחק של חמישה עשר אלף שקלים שלך את פנקסו האישי בתנועת ביטול ושאל "זה כל הסיפור?" רשם והגיש לי את הצ'ק בכבוד גדול.

"עכשיו אתה מבין למה אני מבקש שתזכור אותי ושאיני מאמין בך? לך תדע עוד כמה זמן אולי גם ממך יהיה לי איזה צ'ק טוב!!!"

בעל המעשה:מ.ק.

הפענוח לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית
פוזנן לשלוח א' ר' שפחה ספואלס
בפסק: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

היא בכך שכמעט אינני רואה את אבא שלי עצמו ללמוד ולעסוק באותה תורה שהוא דורש ממני תמיד... ברוב הזמנים הפנויים, כדוגמת לילי שבת הארוכים אחר הסעודה, או בשבת אחר הצהריים, הוא קורא בשקיקה בעיתונים השונים, ובגיליונות התוספות המיוחדים לכבוד שבת... וכמעט אינו פותח ספר! - הרי הוא עצמו מטיף לי תמיד על עונן 'ביטול תורה' שבכל מילה יש מצוה חדשה של תלמוד תורה, וכיצד שורף הוא את זמנו על עיתוני טרק? מדוע דורש הוא ממני כל העת ללמוד וללמוד? זעק הילד במר נפשו, גם אני רוצה לקרוא בעיתונים המעניינים הללו! למה הוא מעיק עלי ומלחיץ אותי בכל עת לגדול בתורה! הרי רואה הוא בעצמו כמה קשה היא זו המלאכה של עסק התורה. - יכול אני להבין אולי שבשביל מנוחת השבת מכל עבודתו הגיעה בשבת ימי המעשה זקוק הוא למנוחה זו, אבל מה רוצה הוא ממני? גם אני צריך קצת מנוחה לשחק ולהשתובב כשאר חברי! רטן הילד במרירות לב.

המקרה הכואב נגע מאוד לליבו של אבי, הוא הכניס את עצמו בעובי הקורה ושוחח על כך בנעימות עם אבי הבן, וביקשו לקבוע שיעורי לימוד בתוך הבית פנימה, כדי שיראו הילדים אבא שלומד תורה בבית, ולא רק אבא שקורא עיתונים... ויחד עם זאת חיוק גם את קשרי אהבתו הכנה והישרה עם הילד. עד שבסופו של דבר זכה אותו ינוקא לעלות על דרך המלך, בתוך תקופה קצרה הוא עזב את תעלוליו הקשים, וברבות השנים עלה ונתעלה בתורה וביראת שמים, ובנה את ביתו, בית נאמן בישראל בקדושה וטהרה, חזק להעמיד דורות ישרים ומבורכים אף אנו נראה וניקח מוסר לעצמנו מטיב מעשה מרטיט זה, כמה עלינו להיזהר בחינוך הבנים, ולהוות 'דוגמא אישית' בכל דבר שאנו רוצים מילדינו. ובעיקר בזמן המסוגל לזה שהוא בשבת קודש, שבו נמצאים אנו בבית עם הילדים, שיהיה להם דוגמא טובה לנגד עיניהם בניצול השבת לתורה ועבודת השם יתברך באהבה.

[מתוך שיחת קודש בענייני חינוך, שיבת 'שבת' פרשת אחרי תשע"א]

• § • § •

ידוע מנהגם היפה של ישראל קדושים בגנים ובכיתות הנמוכות, שנבחרת מדי שבוע ביום שישי 'שבת מאמע' [אמא של שבת] הלבושה בבגדי שבת. עורכים לה בגן 'שבת טיפ' [שולחן של שבת] עם נרות וחלות, והילדה ניגשת כמו אמא'לה גדולה להדלקת הנר, [בענטשין ליכט]. ולאחר מכן מחלקת מגדנות לחברותיה, כדי לחנך את התינוקות לאור השבת. והנה שבוע אחד ביום השישי, ערב שבת קודש, בגן 'ילדות' [שוהל] לבנות ישראל טהורות, ניגשה השבת מאמע' האוטוטה לבושה בהדרה בכל בגדי השבת, עם המטפחת הלבנה על ראשה כמו 'מאמע' קטנה... ובטרם הדלקת הנר הניחה את ידה על מצוה, ובכובד ראש רציני נאנחה אנוחה עמוקה, ואמרה: 'אוי, וואו שווער האב איך ג'ארבעט היינט'... [אוי! כמה קשה עבדתי היום...], ותיכף ניגשה אל הנרות.

התברר שכך ראתה הילדה את אמא שלה בערב שבת, שבטרם גשתה להדליק את הנרות נאנחת היא על עבודתה הקשה שבהכנת השבת... ובכך למדה זאת הילדה היטב, וחשבה לתומה שכך סדר נרות שבת אמור...

• § • § •

באחת השבתות שבירושלים עיה"ק ת"ו נתן השי"ת שלג כזמר לרוב, כשהוא מתפרס על פני רחובות העיר כמפה לבנה לכבוד שבת...

[כמו שאמרו זקני ירושלים בדרך צחות (במדבר כח, ט) 'וביום השבת שָׁנִי', שלג ביידיש - שְׁנִי...]

השלג הגדול והרוחות העזות קרעו הרבה מחוטי העירוב, ובשכונות רבות בעיר הבייה לא היה ניתן לטלטל באותה שבת.

והנה באחת השכונות הגיעה השמועה, שממש לפני כניסת השבת הספיקו העסקנים המסורים לתקן את כל הנוזקים, ויש עירוב!

נענה אחד הנוכחים ואמר בשמחה: ברוך ה', יש לנו עירוב, וניתן לטלטל!

בסמוך אליו עמד תלמיד חכם חשוב, והבחין בילדיו של האיש העומדים על ידו ומקשיבים לדבריו. הוא ניגש אליו אחר כך והעיר לו בעדינות, שמשפט זה שאמר בהנאה גדולה אינו חינוכי לאוזני הילדים, כי מבינים הם מתוך כך שיש לנו תרי"ג בעיות לא תרי"ג מצוות... - היתה לנו 'בעיה'

של 'טלטול בשבת', והנה נמצא הפרתן להסתדר עם זה... עליו להראות לילדים את השמחה ואת הנעימות שבליבנו על שאנו זוכים לקיים את מצוות התורה באהבה וביראה כראוי!

[סש]

• § • § •

מורי ורבי כ"ק אדמו"ר ממשכנות הרועים, הגה"צ רבי בנימין רבינוביץ זצוק"ל, היה בצעירותו עני ואביון, לבר מצוה של בנו הוציאו את ירושת הכובע המרופט של הסבא... ושיפצו אותו לכבודו של חתן הבר מצוה.

באותם ימים קשים של מחסור, הרבה מאנשי היישוב הישן לא הצליחו בחינוך ילדיהם כנודע. והתפלאתי איך עלתה ביזו בעוני ובמחסור, שייצאו ילדים מוצלחים כל כך, בתורה ויראה ובכל מדה נכונה.

אולם לאחר שהתבוננתי בעומקו של דבר, נודע לי סוד הצלחת זה הבית. כי היה הוא מכבד את אשתו הרבנית הצדקנית כראוי לה, וכן זוגתו כיבדה אותו מאוד, והיו ממליכים זה את זה וזו את זה על עצמם בנחת רוח ובאהבה.

את זאת ראו הילדים בבית, וממילא נכנסו וחדרו בלבבם הערכה נפלאה להוריהם הדגולים, והצליחו לחנכם בדרך הטוב והישר, בהיותם עבורים 'דוגמא אישית' למופת!

כלפי הצלחת הילדים וגידולם בדרך טובה, הדברים ברורים ומוכחים שאותם ילדים הגדלים בבית ששוקן בו השלום והשלחה ומנוחת הנפש, הם עולים על פי רוב ומתגדלים לשם ולתפארת, נפשם בריאה ואינתה בדעה מיושבת, במידות טובות, ונפש שמחה ושקטה. - ואילו בהיפך ילדים הגדלים בבית שכל העת שודרת בו מתיחות ומריבה כעס וצעקות אין נפשם שקטה, ואינם יכולים לקבל את החינוך הטוב, כי מתמרדים הם בטבעם, ומתכעסים בכל דבר.

והשם ירחם עד היכן יכול להביא מצב זה, צאו וראו במעשים שבכל יום עד היכן הדברים מגיעים! - וכי אין ראוי לנו למען ילדינו האהובים והיקרים לנו מכל, להתגבר על ייצר המידות רעות, ולהשכיך שלום בביתנו?

הלא גידול הבנים אינו מן הקלות, שכן אחת מן הקללות שנתקלה חוה בחטאה היא (בראשית ג, טז ורש"י שם): "הרבה ארבה עצבונך - זה צער גידול בנים". וכמאמר העולם: "קליינע קינדער קליינע דאגות, גרויסע קינדער גרויסע דאגות" [בילדים קטנים הבעיות קטנות, ובילדים גדולים הבעיות גדולות]... שכאשר התינוק קטן ממוזקים אותו על הידיים, אך כשגדל הוא כבר עולה על הראש... - והצלחת גידול הבנים תלויה מאוד בהשכנת השלום בבית, להביא את השכינה הקדושה הביתה בענוה ושפלות, כד"א (ישעיה נז, טו) "את דכא ושפל רוח", שבכך יעלו הילדים ויצליחו לתפארת בית ישראל, אמן.

[טיב הנישואים (לאבירים), שער הבית פ"ב שליח אות 1]

• § • § •

לְמַעַן אֲשֶׁר יֵצֵא אֶת בְּנֵי וְאֶת בָּתוּלֵי אֶרְצוֹ וְשִׂמְרוּ דָרְךָ ה'!

ספר ייחודי בתחום ההפטורה שלצ' נרא'ה כבושם הזה

מה מלמד אותנו ההפטורה?
מה בכלל הפטיט בדברי הנביא?
תמיד רצינית להבין להעמיק, אבל איך?

טיב הפטרות

פנינו נוסח
הוראות למעשה
בדרכי עבודת השם
הנלמדים מפסוקי הפטרות
בתוספת ביאור
משולב על הפסוקים

מאת הגה"צ
רבי נחמיהל הכהן רבינוביץ
שליט"א

ניתן להשיג קטניות ספרים הפטרות
המקור והצילום לפרסום הספרים
הדפוס עמית 05-619-4114

על הברכה יעמדו

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליארצייט | התורמים להפצת העלון | לקבלת העלון במייל (דוא"ל) נא לשלוח למייל המצוי"ב

לע"י יעקב צינן ישראל	לע"י מרת הינדל בת משה ירסיוו ובלומה	יוסף בן טילה רחא לרפואה שלימה	האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים	שרה שיינדל בת טילה רחא להצלחה בכל העניינים	לע"י מרת חיה סאסא בת לאה נלביע יסיון תנצבה.	לע"י החבור שמואל מאיר ז"ל בן בלחטיא רבי ישראל יצחק נלביע יח נסלו תנצבה.	גרפצ'יק סל: 02-5002321	קשת הרשת ממוינת י"צ וירידים מכירות 02-6257948 info@keshet-haheshet.co.il	גליליפו
----------------------	-------------------------------------	-------------------------------	---	--	---	---	------------------------	--	---------

יר"ל ע"י קהילת שבת בביית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגוויך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענויניים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לפרס) בקובץ ההדפסה. Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173